Z HISTORIE

Historie dobříšského vodovodu a kvalitní pitná voda i do budoucna

Blanka Marvanová

Zámek spolu s velkostatkem na Dobříši byl v devatenáctém století důležitým hospodářským činitelem. Vedle zemědělství začali Colloredo-Mannsfeldové podnikat i v průmyslu, také proto se u nich nejdříve vyhrotila situace vyvolaná nedostatkem pitné vody a byli donuceni vybudovat vodovod. Stalo se tak v letech 1879–1880 nákladem 25 000 zlatých. Vodovod byl dlouhý sedm kilometrů a byl nazván **Josefský vodovod** podle majitele panství Josefa Colloredo-Mannsfelda. Bezprostředním podnětem ke stavbě vodovodu byl výskyt tyfu. Onemocněli i členové knížecí rodiny a dvě osoby z řad služebnictva dokonce zemřely.

Stavbu vodovodu z místa zvaného Roubená studánka severozápadně od města v polesí Svatá Anna navrhl a řídil knížecí lesní rada L. Reuss, kterému pomáhal setník ve výslužbě Filipp Popper, autor kolorovaného plánu vodovodu, který se nám dochoval.

Projektová dokumentace ke stavbě vodovodu z roku 1880, archiválie z Velkostatku Dobříš, Státní oblastní archiv v Praze

Dřevěné potrubí bylo dovedeno do zámku a za sochou sv. Jana Nepomuckého před kostelem bylo zřízeno odběrné místo s vodním čerpadlem nazývané Kiosk, kde mohli dobrou pitnou vodu získávat i obyvatelé města. Vodovod byl slavnostně vysvěcen místním farářem v den narozenin kněžny Terezie Colloredo-Mannsfeldové dne 15. října 1880 a byl proto také nazýván **Tereziánským.**

Poslední desetiletí devatenáctého století a počátek dvacátého století byly pro celou českou společnost, a tedy i pro Dobříš, ve znamení hospodářského vzestupu. Bylo zde okresní hejtmanství, okresní soud, pošta, nemocnice, děkanství, berní úřad a zámek. Ve městě byly tři školy a v provozu byl pivovar, lihovar, cihelna, dvě pily a továrna na cukr. Město se rozrůstalo a obyvatelé stále více pociťovali nedostatek vody. Obyvatelstvu sloužily čtyři veřejné a četné soukromé studny, kde ovšem stav vody kolísal podle počasí. Hospodářské zvířectvo bylo odkázáno na vodu z místních rybníků. Nový vodovod byl nezbytný. V jeho projektu se počítalo s odběrem vody z lesních parcel Ouchody, Struha, Šichtmistrův palouk a Roubená studánka.

Nový vodovod byl dán do užívání roku 1909. Byly na něj napojeny především veřejné budovy školy a radnice, dále pivovar a prodejny. Místní okrašlovací spolek navrhl, aby byl před školou zřízen bazén s vodotryskem a uvažovalo se dokonce o lázních, neboť dodávané množství vody překročilo očekávání i potřeby města. Tyto záměry se ovšem neuskutečnily.

Město se rozrůstalo, zvyšovaly se nároky na dodávku vody ze strany podniků a rostla životní úroveň obyvatel a jejich požadavky na životní standard. Je s podivem, že problémy s dodávkou pitné vody se začaly vyhrocovat teprve zhruba po dvaceti až pětadvaceti letech od vybudování vlastního městského vodovodu. Od roku 1935 již původní gravitační vodovod z brdských lesů nestačil město zásobovat.

Úpravna vody na Chotobuži

Byly hledány různé další cesty k získání dostatečného množství vody pro zásobování města. Nakonec bylo rozhodnuto získat další vodu jímáním povrchové vody, čímž se upřednostnila kvantita před kvalitou

Roubená studánka, rok 1904

zdroje. V projektu řešení zásobování Dobříše povrchovou vodou se počítalo s postavením retenční nádrže na Chotobuši s úpravnou vody, novým vodojemem a novým přívodním řadem. Práce zahájila Vodotechna v roce 1950 stavbou nádrže a výkon vybudované úpravny povrchové vody vyhovoval až do roku 1968. Zejména v důsledku další výstavby a modernizace bytů postupně stoupla průměrná spotřeba, která dosahovala až 240 litrů za den. Vodou se v té době nijak nešetřilo. Výrobní cena za jeden metr krychlový pitné vody byla 4 až 4,60 Kčs a odběratel platil jen státem regulovanou dotovanou cenu 80 haléřů.

Celá osmdesátá léta minulého století bylo vyvíjeno značné úsilí k vyřešení kritického nedostatku kvalitní pitné vody pro město Dobříš. Počátkem osmdesátých let byla Dobříš zásobována vodou z prameniště Baba a z úpravny vody Chotobuš. V letech 1982–1987 byl postupně vybudován vodojem Svatá Anna a v roce 1984 byl zprovozněn vodovodní přivaděč z Drásova jako záložní zdroj. V letech 1987–1988 se podařilo vybudovat na lokalitě Trnová pět vrtů umožňujících jímání velmi kvalitní podzemní vody, což otvíralo nové významné naděje získání kvalitní vody do budoucna. V roce 1993 byl dokončen přivaděč Trnová–vodojem Svatá Anna a v červnu téhož roku začala být voda z Trnové dodávána do sítě. Kvalita dobříšské vody se výrazně zlepšila.

Vedle zajištění zdrojů kvalitní pitné vody byla a je pozornost Vodohospodářské společnosti Dobříš a vedení města zaměřena zejména na postupné snižování ztrát v síti a propojení jednotlivých okruhů hlavních vodovodních řadů města.

Zdroj: Historie a současnost dobříšského vodovodu, autoři: Mgr. Stanislav Vacek, Vladimír Kolařík, Ph.Dr., Jaroslav Vrbata a RNDr. Leoš Vrbata.

Ing. Blanka Marvanová
Vodohospodářská společnost Dobříš spol. s r. o.
e-mail: b.marvanova@vhs-dobris.cz

Roubená studánka, rok 1904

Výstavba vodní nádrže Chotobuš, rok 1950